

POLSKIE TOWARZYSTWO TATRZAŃSKIE

A co u nas ?

ODDZIAŁ KARPACKI W ŁODZI

BIULETYN INFORMACYJNY ODDZIAŁU KARPACKIEGO PTT W ŁODZI
ROK 2019 NR 4 (84)

VII Zimowe Spotkania PTT w Górach Świętokrzyskich

Sandomierz

śladami Ojca Mateusza w dniach
24-26 stycznia 2020r.

Piątek

- Zakwaterowanie
- Spotkanie integracyjne z piosenką i gitarą
- Posiedzenie ZG PTT

Sobota

- Śniadanie
- Zwiedzanie Sandomierza (Brama Opatowska, Collegium Gostomianum, Katedra, Park Piszczele, Kościół pw. Św. Jakuba, Wzgórze Salve Regina, Wąwóz Królowej Jadwigi, Zamek)
- Obiadokolacja
- Spotkanie z przedstawicielami Urzędu Miasta Sandomierza odpowiedzialnymi za promocję Turystyki w mieście
- NIESPODZIANKA
- Wieczór taneczny przy muzyce mechanicznej

Program

Niedziela

- Śniadanie
- Podziemna trasa turystyczna
- Spacer po Rynku
- Zakończenie i pożegnanie uczestników

Przy sprzyjających warunkach pogodowych może zaistnieć możliwość wejścia na Pieprzówki.

DAWNE BIESZCZADZKIE CERKIEWKI

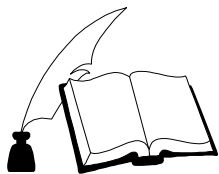
Cerkiew p.w. św. Paraskewii

fot. Henryk Bielamowicz

Stefkowa

Cerkiew greckokatolicka p.w. św. Paraskewii. Cerkiew została wzniesiona w latach 1836-1840 z fundacji Andrija Hirskiego i konsekrowana p.w. św. Paraskewii w roku 1840. Podobno pierwotnie była budowana jako kościół rzymskokatolicki z racji tego, że wieś już posiadała cerkiew. Po pożarze teże fundatorzy przekazali prawie ukończoną budowlę grekokatolikom, a kościołowi rzymskokatolickiemu przekazali ziemię pod budowę kościoła. Kościół powstawał kilkaset metrów dalej jako neogotycka budowla, niestety niedokończona z powodu wybuchu II wojny światowej. Pozostałości tej budowli można obejrzeć do dziś. Cerkiew jest orientowana, konstrukcji zrębowej, o ścianach pokrytych gontem z dachem kalenicowym oraz wieżą. Na dachu nawy głównej mała wieżyczka na sygnaturkę. Bryła budowli jest tradycyjnie trójdzielną. Prezbiterium na planie kwadratu z dwoma bocznymi zakrystiami. Od zachodu babiniec oraz wieża o konstrukcji słupowej dobudowana prawdopodobnie w okresie późniejszym. Wnętrze budowli posiada płaski strop pokryty podobnie jak ściany polichromią przedstawiającą sceny z Nowego Testamentu. Wnętrze jest przestronne z powodu smukłego kształtu bryły cerkwi. Resztki zdemontowanego ikonostasu przymocowane są po obu stronach prezbiterium na ścianach. Po prawej stronie prezbiterium fragment cerkiewnego ołtarza z roku 1797 fundacji Wasyla Bodnara i jego matki zawierający ikonę Matki Bożej Pokrow wraz z postaciami fundatorów. Po lewej stronie ołtarza przykrytego baldachimem obraz przedstawiający Św. Rodzinę. Na północnej ścianie prezbiterium, po bokach, zawieszane są na ścianach skrzydła carskich wrót ze zdemontowanego ikonostasu. Na południe od cerkwi znajduje się dzwonnica z roku 1906 o konstrukcji słupowej z czterospadowym dachem ze ścianami pokrytymi gontem. W pobliżu dwa kamienne nagrobki z rzeźbionymi żeliwnymi krzyżami. Leżą pod nimi Andrij Hirskij i jego brat. W 1953 roku cerkiew została przejęta przez kościół rzymskokatolicki i pełni obecnie funkcję kościoła filialnego p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP.

Na podstawie www.twojebieszczady spisał Janusz Pilc

NA KARTACH HISTORII

BIESIADA LITERACKA. 8 czerwca (26 maja) 1900 r.

Walery Eliasz

Wspomnienie z nad Morskiego Oka (fragment)

Najpyszniejszym urozmaiceniem pobytu w schroniskach nad Morskim Okiem bywa burza. Powtarzające się echo gromów, ich odbłysek, szum ulewy, plusk fal wodnych, wichrem miotanych, tworzy tu zjawisko groźne, ale niesłychanie wspaniałe i bezpieczne, gdy się ma nad głową dach i naokoło siebie ściany,

Powoli zaludnia się cała werenda: niejeden z przybyłych wczoraj wieczorem nie miał sposobności przyjrzenia się wspaniałej okolicy, ogląda więc ją dziś po raz pierwszy i wyraża swoje wrażenia. Inni biegają na trawę, aby popłynąć ku Czarnemu Stawowi, inni zasiadają do śniadania, a bywają i tacy, co się od razu zabierają do powrotu, jakby po załatwieniu interesu.

Około godziny 9-tej rano pustką zwykle stawało schronisko, i to w porze dnia, gdy jezioro, przy największym oświetleniu w południe przedstawia się w całej okazałości. Z dokończeniem gościńca do samego brzegu Morskiego Oka zmienia się pora oglądania tego jeziora; będzie go można zwiedzić jednego dnia, bez nocowania w schronisku, i stanie się zawsze nad Morskim Okiem około południa.

Dla przybywających do Morskiego Oka przez Zawrat, schronisko ukazywało się ze stoku Opalonego jako drobne chatki, na tle nader rozległym i urozmaiconym przepaścistymi turniami, połyskującym powierzchnią jeziora, niebotycznymi szczytami, w których obok zieleniejących upłazków bieleją płaty wiecznych śniegów. Na dołączonym rysunku widać ścieżkę, wiodącą wprost do głębi doliny nad brzegiem Morskiego Oka, jaką nawet w nocy zdoła podróżnik dobić się do gospody.

Doszedłszy wreszcie do celu wycieczki, czy z dołu od Roztoki, lub z góry z pod Opalonego, najpierwszą

czynnością gościa bywało zajęcie kąta na wypoczynek nocny, bądź w zbiorowej izbie, bądź też w osobnym pokoju, a potem wracało się na ganek, który uważać można było za salon z najcudowniejszym widnokretem. Przy pogodzie umysły gości z wesołym usposobieniem objawiały dodatnie wrażenia z przebytej przestrzeni i nawet trudy dalekiego marszu przez grzbiet Tatr nie nastrajały ich żałośnie; ale w razie słoty brak humoru i deszcz, niszczący ubranie, wpływały na wytworzenie się zgryźliwości. Księga do wpisywania nazwisk gości, leżąca na werendzie, gdy się nawinęła pod rękę, nastęrczała pole do uwieczniania piórem dodatnich i ujemnych wrażeń, a przede wszystkim niedostatków w schroniskach lub na torach przez góry. Niejednemu forma rymowanych zdań wydawała się najwłaściwszą; w pomoc tym wynurzeniom przychodził zmysł artystyczny w ilustrowaniu przebytych trudów i zawiedzionych nadziei. Jedne orzeczenia wywoływały drugie, tworzyły się jakby odosobnione dyalogi, które się w czasie słoty z ciekawością odczytywało i niemi bawiło. Na okaz z owych zapisków w księgach gościnnych daję kilka, mogących zabawić tak formą jak i treścią.

Przy uroczem Morskim Oku,
Mieć należy chleb przy boku:
Bo tam skała i tu skała –
Tra-ra-la-la, tra-la-la.

Nic tu niema–jeno bryndza,
I błyszcząca wszędzie nędza;
Liche łąki–złe pastwiska
I podziwiasz-li świerczyśka.

B.H.
referendarz powiatowy

Na ten wiersz odpisał ktoś inny następującymi słowy:

Mości panie powiatowy,
Bryndza koło waszej głowy:
Na wiersz chętką cię zebrała
A tu w głowie drała, drała.

Nic w niej niema, jeno bryndza
W myśli, wierszu wielka nędza,
Po co babrać w tem schronisku
I brać długie uszy w zysku

Na to ktoś inny znów dopisał:

Tych wierszydeł nędzne zlepki
To dowodzić tylko mogą,
Że obudwom ich autorom
Brak zupełnie piątej klepki.

Z innego roku, z podobnej książki gościnnej, mam następujące wyciągi:

Nie zawsze dowcip mamy na usługi
Gdzie rozum krótki, bywa język długi,
Lecz czasem w życiu przeciwnie się dzieje,
Czego dowodem tej książki koleje.

H.W.

*Smutna to książka, ileż w niej się mieści
Wierszy bez sensu, napisów bez treści,
Każdy tu roni swoje myśli, słowa,
Szkoda, że puste, jak autora głowa.*

*Zanim kto tutaj swe wrażenie skreśli
Z serca mu radzę: niech trochę pomyśli,
Niech się podpisze, potem idzie dalej,
Bo nic nie straci, głupstwa nie wypali.*

W.S.

Nietylko kartki w książce gościnnej były polem do popisów: po ścianach, okiennicach i słupach oglądało się mnóstwo pisanin w kilku językach, a samych nazwisk widniało wszędzie bez liku. Nie brakowało też objawów miłości dla różnych piękności niewieścich, które nad Morskie Oko dla poznania górskiej przyrody wspólnie z płcią brzydką podążały.

Obok romantycznych sentencji, kreślonych na byle czym, co się pod ręce nasunęło, wypisywano najniedorzeczniejsze skargi na dolegliwości wszelakie, a cierpliwe ich znoszenie poczytywano za

bohaterstwo, za poświęcenie bez granic. Najlepiej byłoby, gdyby tacy w te uroczne góry nie zagląдали.

Wszystkie te plody i pamiątki turystowskie przepadły dla potomności nad Morskim Okiem; zamienione w popiół rozwiały wiatry. Z nowym domem nastaną inne obyczaje i rozwinię się nowe życie, bo gościniec sięgnie brzegów jeziora, a koleje żelazne przywozić będą prawdziwych wielbicieli dzikiej przyrody i rozniosą sławę polskich Tatr po świecie. Ze spaleniem się schronisk przy Morskim Oku zamknęła się druga kartahistorii turystyki tatrzańskiej oraz badań naukowych ludzi, którzy już ustąpili z pola działalności, albo przenieśli się w świat inny, lepszy od naszego. Stosunki pod Tatrami zmieniają się ciągle, jak wszystko na ziemi, i u Morskiego Oka pożar wpłynie na wytworzenie się nowego życia w głębi Tatr.

Wyszukał

Stanisław Flakiewicz

WIEŚCI NIE TYLKO Z GÓR

➤ Na okres zimowy TPN zamyka tradycyjnie 3 szlaki: Przełęcz w Grzybowcu - Wyżnia Kondracka Przełęcz; Dolina Tomanowa - Chuda Przełęczka; Dolina Pięciu Stawów Polskich - Świstówka Roztocka - Morskie Oko. Po stronie słowackiej na zimę zamknięta jest większa część szlaków. Dojść można głównie do schronisk z wyjątkiem tego położonego pod Rysami, czyli Chaty Teryego.

➤ Od listopada działa nowa transgraniczna linia autobusowa z Bukowiny Tatrzańskiej do Dolnego Kubina na Słowacji. To efekt wieloletnich starań Jakuba Łoginowa, który przekonał do pomysłu władze polskie i słowackie. Autobus jedzie z Bukowiny przez Zakopane, Chochołów, Orawice, Spaloną Dolinę w rejonie Zwierówki, Orawski Biały Potok do Dolnego Kubina. Poza sezonem w ciągu dnia zaplanowano dwa kursy - z Polski i dwa ze Słowacji. W sezonie letnim 3 i wtedy będziemy mogli bez problemu przejść przez Tatry Zachodnie z jednej strony granicy na drugą, aby wieczorem wrócić busem.

➤ Projekt koncertu sylwestrowego w Zakopanem pod Wielką Krokwią spotkał się z protestem mieszkańców. Petycję o odstąpienie od tego pomysłu podpisało 28 tys. osób; protestowali mieszkańcy, politycy, ekolodzy, TPN. Ulicami Zakopanego

przeszła. demonstracja zorganizowana przez młodych zakopiańczyków. W efekcie Telewizja Polska przeniosła sylwestrowy koncert w Zakopanem na Równię Krupową.

➤ Schronisko na Połoninie Wetlińskiej - "Chatka Puchatka" będzie dostępna dla turystów jeszcze do końca kwietnia 2020 r. Potem zostanie zamknięte na dwa sezony - do końca 2021 roku. Prace rozbiórkowe, prace ziemne, wylanie nowych fundamentów ruszą po majowym weekendzie. Prace przy budowie nowej konstrukcji budynku rozpoczną się dopiero w drugiej połowie przyszłego roku. Po przebudowie standard najwyższej położonego w Bieszczadach schroniska znacznie się poprawi. Jest też szansa, że w nowym obiekcie będzie prąd doprowadzony podziemnym kablem. Koszt przebudowy kultowego obiektu to ok. 4.2 mln zł.

➤ Bieszczadzki Park Narodowy podsumował ruch turystyczny w 2019 roku. W okresie od 13 kwietnia do 17 listopada ogólna frekwencja na monitorowanych szlakach wyniosła ok. 571,6 tys. osobo-wejść, co oznacza spadek liczby turystów o ok. 3% w stosunku do roku 2018. Zwiedzający najczęściej wybierali szlak żółty z Przełęczą Wyżnej na Połoninę Wetlińską (ponad 113 tys. osobo-wejść) oraz szlak

niebieski z Wołosatego w kierunku Tarnicy (ponad 95 tys. osobo-wejść).

➤ Położona przy wejściu na szlak na Połoninę Wetlińską "Galeria nad Berehami" wpisała się już na stałe w krajobraz tego miejsca. Od 30 lat jej gospodarzem jest Waldemar Witkowski. Przeobraził wiatę w galerię bieszczadzkiej sztuki, gdzie można obejrzeć i kupić nie tylko jego rzeźby, ale także prace innych twórców z regionu. Cieszy się ona od lat uznaniem turystów i miłośników Bieszczadów, którzy cenią sobie także możliwość spotkania i rozmowy z Artystą. Niestety dalsze funkcjonowanie galerii stanęło pod znakiem zapytania po tym, jak jej właściciel otrzymał z urzędu gminy Lutowiska nakaz zwrotu działki o powierzchni 100 m kw., na którym stoi galeria i rozbiórki wiaty. Właścicielem działki jest gmina. Wójt Lutowisk, nie chce przedłużyć dzierżawy, bo chce działkę przywrócić naturze. W obronę galerii przed koniecznością rozbiórki zaangażowało się środowisko osób związanych z Bieszczadami.

Wyszukali:

Irena Wagner i Janusz Pilc

Źródła: portale [www: nowiny24.pl](http://www.nowiny24.pl), 24tp.pl.

WIEŚCI od PIOTRA

Kody dostępu (górskie)

Liczby wykorzystujemy przy tworzeniu haseł w celu zabezpieczenia systemów informatycznych. Informacja, która wygląda tak:

B2[S3-4][P?=21]L10(Pap.12)J19{S3}{J11},

a może tak:

X0X2X11X12X14X19X21,

nie jest łatwa do zapamiętania. Do cyfr często dodawane są litery i inne znaki. Kod dostępu może być łatwiejszy do zapamiętania, gdy użyjemy ważnej daty np. 12.08.2023, ale miłośnicy gór mogą użyć wysokości n.p.m. jakiejś góry (dla czterocyfrowego kodu PIN powinny wystarczyć same cyfry) i warto przy tym pamiętać, że różne pomiary wysokości dają często różne wyniki. A jeżeli potrzebujemy hasła w którym są wymagane litery, zawsze można użyć jakiejś nazwy związanej z górami.

Rocznica powstania TOPR

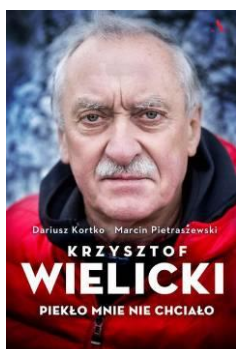
Właśnie minęła 110. rocznica powstania TOPR. Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe powstało 29 października 1909 roku. Pierwszym naczelnikiem organizacji był Mariusz Zaruski, który był nazywany człowiekiem morza i gór. Aktualne numery telefonów pod którymi można wezwać pomoc w Tatrach to: 985 i (+48) 601-100-300.

Piotr Kaźmierczak

A CO W KSIĘGARNIACH ?

- Monika Witkowska. **Manaslu, Góra Ducha, Góra Kobiet.** Wyd. Bezdroża. Gliwice 2019.
- Graham Bowley. **Bez powrotu, Życie i śmierć na K2.** stron 296. Wyd. Czarne. Sękowa 2019.
- Amanda Padoan, Peter Zuckerman. **Pochowani w niebie. Niezwykła historia Szerpów i największej tragedii na K2** Wyd. Marginesy. Warszawa 2019.
- Mick Conefrey. **Duchy K2, Epicka historia zdobycia szczytu.** Wyd. Bezdroża. Gliwice 2019.
- Roman Frodyma. **Cmentarze wojenne z I wojny światowej. Część III — Gorlice, Pilzno, Łuźna.,** 504 strony, (wkładka ilustracyjna barwna, grafiki, plany), Wyd. Ruthenus. Krosno 2019.

- Dariusz Kortko, Marcin Pietraszewski. **Krzysztof Wielicki. Pieńko mnie nie chciało.** 440 str., Wyd. Agora. Warszawa 2019.
- Robert Sikora. **Tatry. Wyprawa na szczyty marzeń.** 288 stron, druk wielobarwny, liczne ilustracje, Wyd. Ruthenus. Krosno 2018.
- Maciej Kozłowski, Marcin Scelina, Kazimierz Nózka. **Zanim wyjedziesz w Bieszczady.** 400 str., Społeczny Instytut Wydawniczy Znak. Kraków 2019.
- Mira Zalewska. **Przystanek Bieszczady.** (Almanach wierszy o tematyce bieszczadzkiej i przyrodniczej). 96 str., Wyd. Ruthenus. Krosno 2019.

Wyszukała Irena Wagner

W ramach obchodów 35. Babiogórskiej Jesieni w dniach 27-29 września 2019 r. odbyła się V Babiogórska Konferencja Naukowa „Górale Babiogórscy w badaniach XX-wiecznych naukowców” Konferencję rozpoczęło odsłonięcie na skwerku w Zawoi Centrum pomnika Antoniego Mazura – rzeźbiarza spod Babiej Góry.

Wszystkie materiały konferencyjne wydane zostaną w książce w I kwartale 2020 roku. Poprzednia, będąca wynikiem ubiegłorocznej Konferencji ukazała się pt. „Górale Babiogórscy w badaniach XIX-wiecznych naukowców i podróżników”. Książkę z ubiegłorocznej i tegorocznej Konferencji można otrzymać bezpłatnie w Babiogórskim Centrum Kultury im. Urszuli Janickiej-Krzywdy (kontakt: 34-222 Zawoja Centrum, tel. 33 877 50 66, e-mail: bck@zawoja.pl). Z Oddziału Karpackiego w obradach uczestniczył Janusz Machulik.

*Jest taki dzień bardzo ciepły, choć grudniowy:
dzień, zwykły dzień, w którym gasną wszelkie spory.
Jest taki dzień, w którym radość wita wszystkich.
Dzień, który już każdy z nas zna od kołyski.
Niebo ziemi, niebu ziemia,
wszyscy wszystkim ślą życzenia.*

(Krzysztof Dzikowski)

*Ciepłymi słowami poety życzenia Świąteczne i Noworoczne
składają Redakcja i Zarząd Oddziału*

A CO DALEJ ?

Zebrań:

CKM, ul. Lokatorska 13, godz.18

16. stycznia 2020 – Walne Zebranie Członków Oddziału Karpackiego – wybory nowych władz Oddziału.

6. lutego 2020 – „Obserwatorium” – film.

20. lutego 2020 – Z cyklu *Podróże marzeń* – „Skandynawia i Kraje Nadbałtyckie” film Wojtka „Długiego” Długołęckiego.

5. marca 2020 – Bieszczady Ukraińskie – pokaz zdjęć Jacka Suta.

19. marca 2020 – Film o tematyce górskiej.

Wyjazdy:

24.01.2020 – posiedzenie Zarządu Głównego PTT

24-26.01.2020 – Zimowe spotkania Oddziałów w Sandomierzu

Nasza strona internetowa:

<http://www.karpacki.ptt.org.pl>

Nasz adres e-mailowy:

lodz-k@ptt.org.pl